

NVE

BEDRE MILJØ I REGULERTE VASSDRAG

Status og prioritering i Nordland

Laila P. Høivik

Senioringeniør, Konesjonsavdelingen

- Kort om NVE
- Vannkraft i Nordland
- Prioriteringer og sentrale føringer
- Status Nordland – generelt
- Nordland – prioriterte vassdrag
- Hva kan endres i en revisjon?
- Avveininger og hensyn

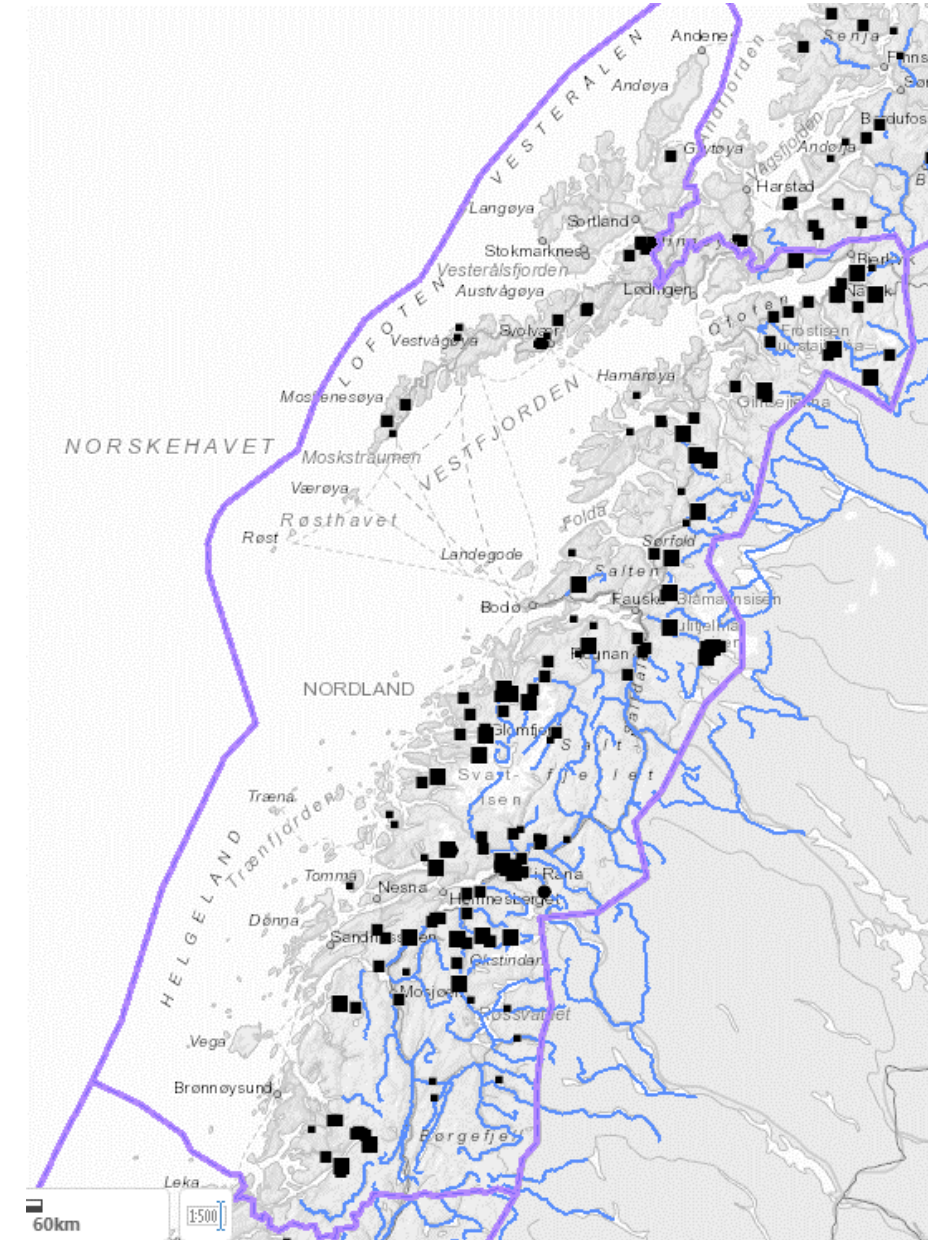
Norges vassdrags- og energidirektorat

- Underlagt Olje- og energidepartementet
- Konsesjonsmyndighet for små utbygginger
- Rådgivende for store utbygginger
- Skal veie allmenne interesser, også samfunnets behov for kraft

Vannkraft i Nordland

- Norges nest-største kraftproduserende fylke
- ...og -forbruker. Kraftintensiv industri.
- Årlig produseres ca 12% av norsk vannkraft her
- Storkraftas tid – 1950- og 60-tallet
 - Storskalautbygginger, flerårsmagasiner

Vannkraftas bakside

- Lite fokus på miljø i konsesjoner fra 50- og 60-tallet
- Synlige endringer
 - Fysiske sperrer, redusert vannføring, redusert vannhastighet
 - Endrede isforhold, endring i vanndekte områder, erosjon
- Ikke-synlige endringer
 - Endret vanntemperatur, vannkvalitet, sedimentering, tilgroing
- Kan påvirke gyteforhold, oppvekstforhold, vandring
- En del konsesjonsfrie utbygginger i tillegg

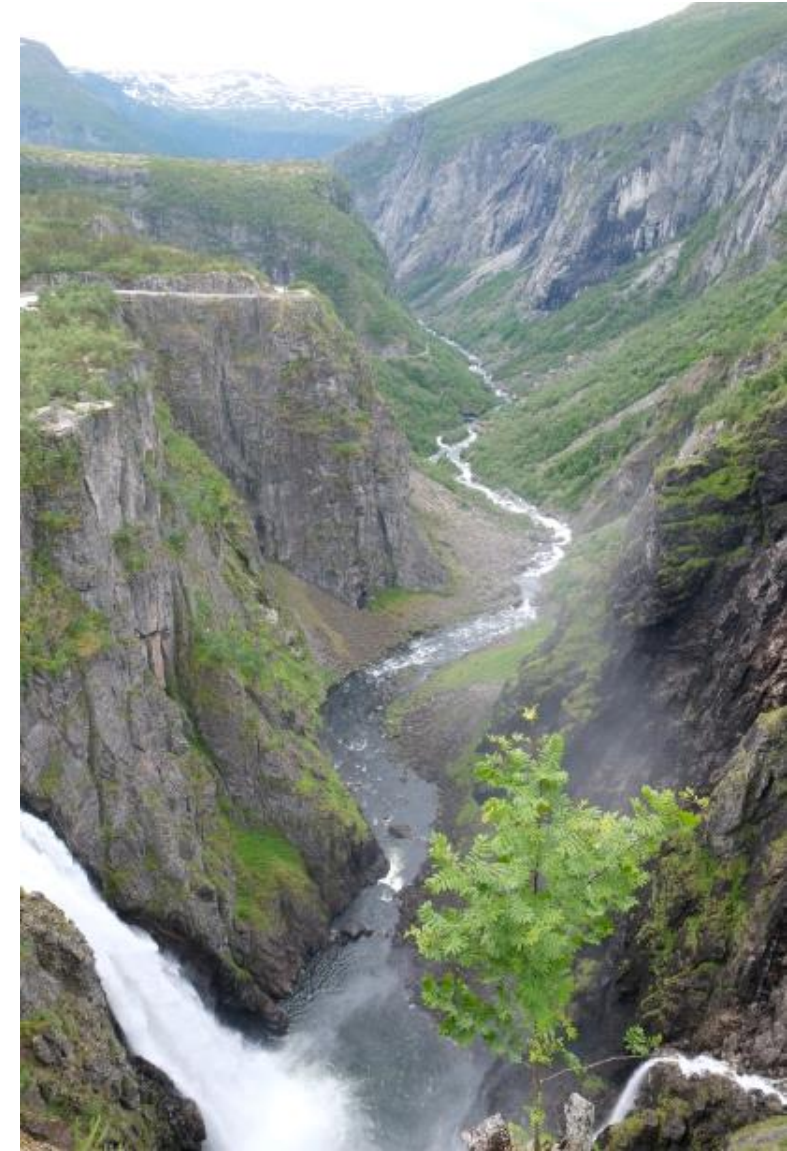
2 verktøy til å bedre miljøet i regulerte vassdrag

1. Eldre konsesjoner - revisjon av kons.vilkår etter 50 (30) år

- Formål:
 - Miljøforbedring
 - Modernisering av vilkår
 - Oppheve unødvendige vilkår
- Alle kan kreve revisjon
- ... så lenge man representerer allmenne interesser

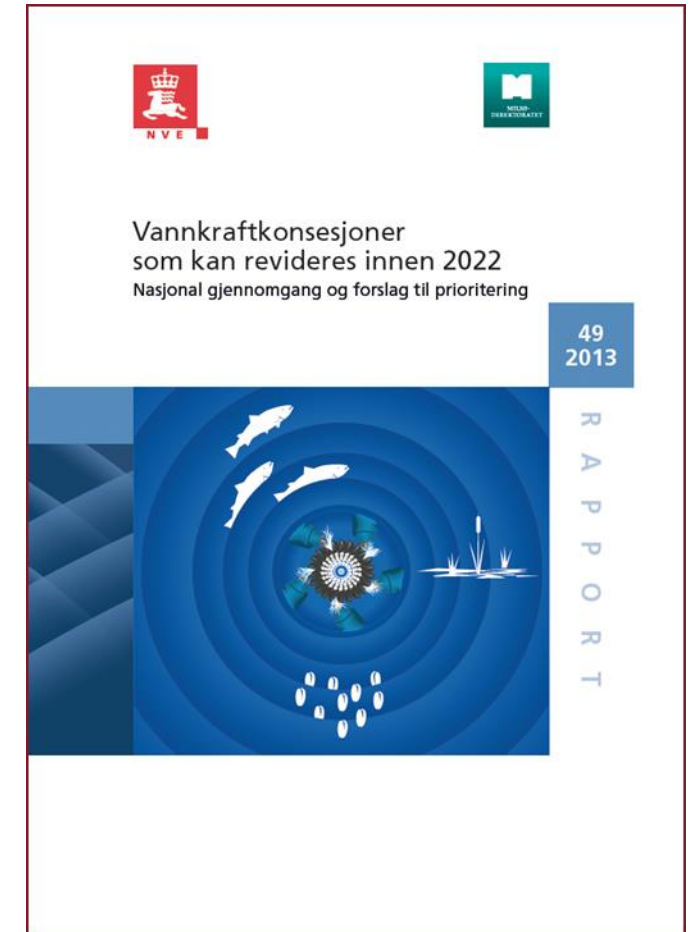
2. Innkalling av konsesjonsfrie anlegg til konsesjonsbehandling

Hjemmel – tid og ressurser - prioritering

Prioritering av vilkårsrevisjoner – rapport 49/2013

- Gjennomgang og prioritering av revidérbare konsesjoner
- 3 prioritetskategorier
- 28 vassdrag i Nordland kan revideres innen 2022
 - 6 stk i kat. 1.1 – HØY PRIORITET
 - Stort potensiale for miljøforbedring, moderat krafttap
 - 10 stk i kat. 1.2 – LAVERE PRIORITET
 - Mindre potensiale, større krafttap
 - 12 stk i kat. 2.1 – IKKE PRIORITERT
 - Begrensede muligheter

Vannforskriften – prioritering og tidsplan

- Hovedregel: *Alt vann skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand i 2021*
- Unntak:
 - Regulerte vassdrag (SMVF) skal ha godt økologisk potensial, dvs. «fungerende akvatisk økosystem»
 - Mulighet for mindre strenge miljømål (eks. nedstrøms bekkeinntak)
 - Mulighet for tidsutsettelse til 2027 eller 2033
- Regional forvaltningsplan for Nordland 2016-2021
 - Tiltaksprogram med 1905 forslag til tiltak for å nå miljømålene
 - 6 vassdrag som prioriteres for revisjon
 - 6 vassdrag som prioriteres for innkalling til konsesjonsbehandling

Status vilkårsrevisjoner i Nordland

- 1 revisjon ferdigbehandlet
- 5 saker til behandling
- 1 med endret reglement
- 10 ikke påbegynt, hvorav 2 stk i kat. I.I

Saksgang i revisjonssak

NVE mottar KRAV	• Alle med interesse i vassdraget kan fremme krav • Kommunen kontaktes – allmenne interesser • Regulant får kommentere krav (3 mnd frist)
Revisjonssak ÅPNES av NVE	• «Saken angår allmenne interesser» • NVE ber om revisjonsdokument (6 mnd frist)
Regulant utarbeider REVISJONSDOKUMENT	• Skal beskrive anlegg, produksjon, og forholdene i vassdraget. • Virkninger av krav (produksjon, miljø, osv.) • Eventuell OU
HØRING av revisjonsdokument	• 3 mnd frist • Bred høring for å få inn innspill • Befaring og ev folkemøte
NVE skriver INNSTILLING	• Drøfter innkomne krav, foreslår nye vilkår
OED fatter VEDTAK	• Konsesjonen får nye vilkår

Revidérbare vassdrag i Nordland – 1.1

Vassdrag	Prioritering i revisjonsrapport	Prioritering i Vannforvaltningsplan	Revisjonsstatus	Kommentar
Åbjøravassdraget	1.1	1.1	➔	Endret man.regl. i 2014
Røssåga, Bjerka-Røssvt.	1.1	1.1	Revisjon åpnet	Revisjonsdokument klar
Ranavassdraget	1.1	1.1	Revisjon åpnet	Revisjonsdokument klar
Kobbelvassdraget	1.1	1.1	Krav ikke fremmet	
Hundåla/Grytågavassdr.	1.2	1.1	Krav ikke fremmet	Gyro. Stort potensiale
Skjomenvassdraget	1.2	1.1	Revisjon åpnet	Stengt for fiske. Potensiale
Forsåga/Sundsfjordelva	1.1	1.2	Krav ikke fremmet	Naturlig vandringshinder
Sagelv/Muskenvassdr.	1.1	1.2	Krav ikke fremmet	Begrenset potensiale

Revidérbare vassdrag i Nordland – 1.2

Vassdrag	Prioritering i revisjonsrapport	Prioritering i Vannforvaltningsplan	Revisjonsstatus	Kommentar
Saltfjell/Svartisen	1.2	1.2	Krav ikke fremmet	
Sulitjelmavassdraget	1.2	1.2	Krav ikke fremmet	
Storelva/Bleksvatn, Hinnøy	1.2	1.2	Revisjon åpnet	Innstilling til OED
Håkvikelva	1.2	1.2	Revisjon åpnet	Revidert 2017
Oldereidvassdraget	1.2	1.2	Krav ikke fremmet	
Trollfjordvdr	1.2	1.2	Krav ikke fremmet	
Blokken- og Djupfjordvdr.	1.2	1.2	Krav ikke fremmet	
Indre Sildvikelv/Rombaksvdr.	1.2	1.2	Krav ikke fremmet	

Gamle vilkår vs moderne vilkår

Konsesjonæren skal stille inntil kr. 100 000 til rådighet for allmenndannende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter vedkommende departements nærmere bestemmelser.

Konsesjonæren er forpliktet til å rette sig efter de
bestemmelser, som vedkommende regjeringsdepartement gir til
motarbeidelse av drukkenskap og smughandel med berusende drik
blandt den befolkning, som er knyttet til anlegget.

- Manøvreringsreglement
- Magasinbegrensninger
- Minstevannføring
- Naturforvaltningsvilkår
- Vilkår om terskler, ferdsel mm
- Kulturminnevilkår
- Fond
- Osv. osv.

Revisjon av konsesjonsvilkår

— Hva kan endres?

- Standardvilkår (naturforvaltning)
- Minstevannføring
- Miljøtilpasset driftsvannføring
- Magasinrestriksjoner

— Hva kan ikke endres?

- HRV og LRV i magasiner
- Restriksjoner som umuliggjør utnyttelse av hele reguleringen
- Konsesjonens varighet, nedlegging
- Privatrettslige forhold
- Normalt ikke økonomiske vilkår

Avveininger og hensyn

- Miljøforbedringer vs kraftproduksjon
- Mest mulig miljø for minst mulig krafttap
 - Bedrete miljøforhold
 - Forsyningssikkerhet og reguleringsevne
 - Flomforhold
 - Effekter av klimaendringer
- Standardvilkår
 - Mange gode tiltak kan iverksettes uten krafttap
- Ulike løsninger:
 - Fysiske tiltak
 - Vannslipp
 - Kombinasjon

Tiltak som kan pålegges ved bruk av miljøvilkår

- Naturfaglige undersøkelser
- Utsetting av fisk og utlegging av rogn
- Fiskepassasjer/-trapper
- Utfisking mot overbefolkning
- Tiltak mot forsurening, begroing
- Biotopforbedringer, gytegrus, terskler

Oppsummering

- Vi har nødvendige virkemidler for å få til miljøforbedringer
 - Revisjon av vilkår
 - Innkalling til konsesjonsbehandling
- Økt fokus/innsats på revisjonssaker fremover
 - modernisere vilkår
 - forbedre miljøtilstanden
- Skjønnsmessig avveining av fordeler og ulemper, inkl krafttap
- Etablert system, men langsom prosess